

Anti-pestprotocol

Thorbecke Scholengemeenschap
locatie mha

2025

Voorwoord

Thorbecke Scholengemeenschap mha is van oudsher een school waar sfeer en veiligheid voor leerlingen en medewerkers wordt gewaardeerd. Dit zien we als een groot goed en doen er alles aan wat in onze macht ligt om dit voor iedere leerling en medewerker waar te maken.

Op het moment dat pestgedrag door leerlingen of personeel gemeld of opgemerkt wordt, is het belangrijk dat alle betrokken partijen weten volgens welke procedure het probleem opgelost gaat worden. Met dit doel is het anti-pestprotocol opgesteld.

In het anti-pestprotocol zetten we uiteen hoe we het onderwerp pesten aandacht geven. Hierbij starten we het protocol met het onderwerp preventie. We zijn ervan overtuigd dat pestgedrag deels kan worden voorkomen door preventiemaatregelen in te zetten. Vervolgens wordt besproken welke vormen van pesten we onderscheiden en hoe we deze aanpakken als school. Betrokkenheid van ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen is hierbij voor ons vanzelfsprekend.

Dit protocol zien we niet als een statisch geheel. Afhankelijk van de situatie en de ontwikkelingen op school, zullen we per situatie bekijken welke maatregel het meest effectief zal zijn.

Dit document is opgesteld door:

- Paméla Wilthuis (zorgcoördinator)
- Winanda Huizinga (Adviseur Kwaliteit en beleid)
- Studieleiders Thorbecke scholengemeenschap

Dit anti-pestprotocol is ter advies neergelegd bij de MR (september 2025) en zal periodiek worden herzien.

Inhoud

Voorwoord.....	2
Preventieve maatregelen.....	4
Pesten	5
Vormen van pesten.....	5
Offline pesten.....	5
Online pesten	6
Rollen bij pesten	7
Het slachtoffer	7
De pester	7
De assistent	7
Versterker/meeloper.....	7
Verdediger	7
Buitenstaanders	7
De aanpak van pesten	8
Taakverdeling.....	8
Ouder(s)/verzorger(s).....	8
Vakdocenten en OOP.....	8
Mentor	8
Studieleider.....	8
Schoolleiding	9
Interne contactpersoon.....	9
Stappenplan	10
1. Signaal pestgedrag	10
2. Overleg	10
3. Aanpak.....	10
4. Aanbieden hulp	10
5. Sancties.....	10
6. Disciplinaire maatregel	10
7. Alternatieve onderwijsplek	11
Aangifte bij de Politie.....	12
Links	13
Vragen?.....	14

Preventieve maatregelen

Een belangrijk wapen in de strijd tegen pesten is de preventie ervan. Het is essentieel dat er een veilig pedagogisch klimaat op school heerst, waarbinnen pesten door alle partijen (docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouder(s)/verzorger(s) en leerlingen) als onacceptabel wordt gezien en

waarin alle betrokken partijen bereid zijn samen te werken om problemen rond pesten op te lossen. Elke medewerker heeft een voorbeeldfunctie. We besteden hier als school, ook in het kader van burgerschap, regelmatig aandacht aan.

Ook in het leerlingenstatuut wordt uitgebreid aandacht besteed aan de gedragsregels en omgangsvormen op school (zie <https://www.thorbecke-zwolle.nl/informatie/leerlingenstatuut>).

De mentoren in de onderbouw bespreken aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij benoemd en onderscheiden. Ook wordt duidelijk gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd. Daarnaast wordt de aanwezigheid en rol van interne contactpersonen onder de aandacht gebracht.

In studielessen en/of de THINK-lessen in de leerjaren 1 t/m 3 wordt aandacht besteed aan omgangsvormen en groepsdynamiek. De mentor kan ervoor kiezen om de leerlingen, aan het eind van deze les(sen), een aantal samen gemaakte afspraken betreffende de omgang met elkaar, op te stellen. Met name in de onderbouw, maar ook in de bovenbouw is pesten een onderwerp dat, wanneer nodig, op de agenda staat tijdens de mentorlessen.

Voor leerlingen die extra ondersteuning kunnen gebruiken organiseert de school sociale vaardigheidstrainingen. Wanneer nodig wordt een leerling in contact gebracht met de jeugd- en gezinswerker van het Sociale WijkTeam binnen school.

Pesten

Wanneer spreken we van pesten? De grens tussen plagen en pesten is diffuus en ligt voor een ieder anders. Iedereen mag zelf aangeven wat als acceptabel wordt beschouwt en wanneer de grens wordt overschreden.

We spreken in ieder geval van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch bedreigd, geïntimideerd en/of buitengesloten wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin pestgedrag aanwezig is, heeft invloed op de hele klas. Alle leerlingen kunnen slachtoffer worden en zich hierdoor onveilig voelen. Daarom is het belangrijk dat pestgedrag altijd serieus genomen wordt, zodat een veilige sfeer kan worden gewaarborgd. Het lastige is dat het pesten zich vaak in het verborgene afspeelt, zodat er moeilijk vat op te krijgen is. Zelfs wanneer het pesten wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouder(s)/verzorger(s) en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. De volwassenen moeten oog hebben voor de signalen van leerlingen, interesse tonen in de leerlingen en luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor de mentoren betekent dit dat ze in hun mentorklassen aandacht hebben voor de groepssfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken worden nagekomen.

Vormen van pesten

Pesten is een vorm van agressie waarbij geprobeerd wordt om iemand pijn te doen. Dat kan zowel offline als online. We beschrijven in dit hoofdstuk deze twee manieren van pesten in de verschillende contexten.

Offline pesten

Offline pesten kan op verschillende manieren tot uiting komen. Denk hierbij aan:

- **Met gesproken woorden:**
 - vernederen, belachelijk maken
 - schelden
 - dreigen
 - met bijnamen aanspreken
- **Met geschreven woorden:**
 - gemene briefjes/berichtjes schrijven
- **Lichamelijk:**
 - trekken aan kleding, duwen en sjoeren
 - schoppen en slaan
 - krabben en aan haren trekken
 - wapens gebruiken
- **Achtervolgen:**
 - opjagen en achterna lopen
 - in de val laten lopen, klem zetten of rijden
 - opsluiten

- **Uitsluiting:**
 - doodzwijgen/negeren
 - uitsluiten van bijeenkomsten
 - uitsluiten bij groepsopdrachten
- **Stelen en vernielen:**
 - afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen
 - kliederen op boeken
 - schade toebrengen aan eigendommen
 - banden lekprikken, fiets beschadigen
- **Afpersing:**
 - dwingen om geld of spullen af te geven
 - het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen

Online pesten

Online pesten, ofwel digitaal pesten of cyberpesten, is het pesten via het internet en via de mobiele telefoon. Online pesten kan nog veel harder zijn dan offline pesten, omdat daders gemakkelijker anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van internet veel groter is.

Online pesten vindt meestal plaats buiten school, maar gaat meestal samen met offline pesten.

Hieronder een aantal voorbeelden van online pesten:

- **Uitsluiten:**
 - ongevraagd toevoegen aan en verwijderen uit groepen
 - blokkeren
 - negeren
 - roddelen
 - discrimineren
- **Beledigen:**
 - beledigende opmerkingen plaatsen onder foto's op social media
- **Voor gek zetten:**
 - belastende of ongewenste foto's doorsturen naar de hele klas of sportteam
 - nepaccounts aanmaken op naam van de pester en daarmee vervelende informatie verspreiden
- **Bedreigen:**
 - dreigende berichten sturen
 - intimideren
 - lastigvallen
 - spammen/stalken
- **Hacken:**
 - een account hacken en het wachtwoord aanpassen, zodat sociale contacten niet meer gelegd kunnen worden.

Rollen bij pesten

In de klas waarin gepest wordt, zijn verschillende rollen te onderscheiden. De rollen zorgen ervoor dat pesten ontstaat, in stand wordt gehouden, verergert, vermindert of stopt. Een pester pest nooit alleen. Pesters zijn niets zonder hun assistent; iemand in de buurt waarop ze kunnen vertrouwen en die hun aanmoedigt in hun gedrag. Versterkers/meelopers hebben vaak niet in de gaten dat ze bijdragen aan het pestproces. Onbewust keuren ze het gedrag van de pester en de assistent(en) goed, door bijvoorbeeld te zwijgen of te lachen als er iets gebeurt. Versterkers/meelopers zullen zelf geen zichtbaar pestgedrag vertonen, maar verhogen door hun gedrag wel de status van de pester. Hieronder wordt dit nader toegelicht.

Het slachtoffer

Het slachtoffer is degene die gepest wordt. Leerlingen die gepest worden, voelen zich vaak eenzaam, angstig en verdrietig. Alle leerlingen kunnen slachtoffer zijn van pesten, ook de jongen die goed kan sporten of het meisje dat populair is. Een standaardprofiel bestaat niet.

Pestgedrag kan zich op allerlei manieren uiten. Vroegtijdige signalering door de omgeving is essentieel, omdat een leerling het zelf niet altijd durft te melden. Voor de herkenning van pestgedrag heeft het Nederlands Jeugdinstituut een signaalkaart ontwikkeld (zie <https://www.nji.nl/uploads/2021-05/Signaalkaart-Pesten-BO.pdf>).

De pester

De pester is degene die het pestgedrag initieert. Een pester kan opvallend gedrag vertonen. Denk daarbij aan het moeilijk kunnen inleven in anderen, zich afzetten tegen de groep en de baas spelen. Regelmatig wordt gezien dat een pester vaker impulsief of agressief reageert op situaties. Veel voorkomend is dat een pester graag populair gevonden wil worden en het vaak lastig vindt om regels en grenzen te accepteren.

Inzicht in de beweegredenen van een pester kan helpen het pestgedrag beter te begrijpen. Lees hierover meer op de website van het Nederlands Jeugdinstituut.

<https://www.nji.nl/pesten/waarom-pesten-kinderen-en-jongeren>

De assistent

De assistent begint zelf niet met pesten, maar gaat meedoen zodra iemand anders begonnen is. De assistent helpt de pester. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf slachtoffer te worden of uit angst vrienden en vriendinnen te verliezen. Verder kan de assistent het pesten wel stoer en interessant vinden en hoopt mee te liften op de populariteit van de pester.

Versterker/meeloper

Versterkers pesten zelf niet, maar lachen om de pester of moedigen deze aan. De versterkers geven de pester het gevoel dat pesten leuk of grappig is.

Verdediger

Verdedigers helpen het slachtoffer. Dat kan door tegen de pester te zeggen dat de pester moet ophouden, maar ook door bijvoorbeeld met het slachtoffer hulp te zoeken.

Buitenstaanders

Buitenstaanders weten meestal wel dat er gepest wordt, maar bemoeien zich er niet mee. Dit kan het slachtoffer het gevoel geven dat zij het niet zo erg vinden dat er gepest wordt.

De aanpak van pesten

Pesten aanpakken is een groepsproces en daardoor alleen als gehele groep op te lossen en aan te pakken, dit in tegenstelling tot eerder toen er alleen gekeken werd naar de pester en het slachtoffer. Er wordt alleen gepest in klassen waar de groep zich onveilig voelt. Doordat de hele groep zich onveilig voelt, durven die kinderen die het zien vaak niet in te grijpen.

Taakverdeling

Voor het terugdringen van pestgedrag is de samenwerking tussen de verschillende betrokkenen essentieel. Hieronder wordt de verwachting van betrokkenen omschreven.

Ouder(s)/verzorger(s)

Wanneer de ouder/verzorger van hun kind gehoord hebben dat er gepest wordt of zelf het vermoeden hebben dat dit zo is, dan melden zij dit bij de mentor of studieleider. De mentor zal het verdere proces begeleiden, met hulp van de studieleider.

Betreft het de ouder(s)/verzorger(s) van een kind dat pest, dan worden zij door de mentor op de hoogte gesteld van het pestgedrag van hun kind. Er wordt van hen verwacht dat ze meewerken aan het stoppen van het pestgedrag van hun kind.

Tijdens het interventieproces zullen betreffende ouder(s)/verzorger(s) betrokken worden en op de hoogte gesteld.

Vakdocenten en OOP

De vakdocenten hebben, net als het onderwijsondersteunend personeel, vooral een signalerende rol. Wanneer docenten of onderwijsondersteunend personeel pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat ze hierop adequaat reageren en hiervan melding doen bij de mentor of studieleider om hulp en overleg in gang te zetten. De vakdocenten stellen zich vervolgens op de hoogte van de gemaakte afspraken door het lezen van het logboek in het leerlingvolgsysteem van Magister.

Mentor

De mentor is het eerste aanspreekpunt voor meldingen van pestgedrag voor leerlingen, docenten en ouder(s)/verzorger(s). In overleg met de studieleider zet de mentor het stappenplan tegen pesten in werking. Daarnaast zorgt de mentor voor de administratieve afhandeling. De gemaakte afspraken worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem van Magister. De mentor stuurt de betrokken docenten hierover een mail. Tijdens het doorlopen van de stappen krijgt de mentor ondersteuning van de studieleider.

Studieleider

De studieleider bewaakt het proces vanaf de eerste pestmelding. De studieleider overlegt met de mentor over de te volgen procedure (klassikaal of individueel) en over eventuele verwijzingen voor sociale vaardigheidstrainingen en andere hulp. Wanneer het doorlopen van het stappenplan onvoldoende helpt, neemt de studieleider de eerste verantwoordelijkheid van de mentor over. Ook het opleggen van sancties aan pestende leerlingen en het contact hierover met de ouder(s)/verzorger(s) is aan de studieleider. De mentor blijft bij het proces betrokken.

Schoolleiding

De schoolleiding ondersteunt de studieleider waar nodig in de verschillende fasen in het proces. De schoolleiding kan de gesprekken van de studieleider een vervolg geven als de studieleider hierin vastloopt.

Interne contactpersoon

Een alternatieve route van het aanmelden van pestgedrag kan via de interne contactpersoon lopen. De interne contactpersoon heeft een begeleidende rol richting mentor en studieleider.

Stappenplan

Pesten wordt niet getolereerd en alle meldingen worden door de school serieus genomen en opgepakt. Degene die de melding binnen krijgt, speelt deze door naar de mentor of de studieleider.

1. Signaal pestgedrag

De mentor signaleert of wordt gewezen op pestgedrag binnen de klas.

2. Overleg

De mentor overlegt met de studieleider. Hierbij wordt gekeken naar de ernst van de situatie en welke benadering het meest passend is. Vervolgens bepaalt de studieleider hoe ouder(s)/verzorger(s) betrokken worden.

3. Aanpak

Afhankelijk van de situatie wordt gekozen voor een klassikale of individuele aanpak.

A. Klassikale aanpak

De mentor gaat een gesprek aan met de klas. Samen wordt gezocht naar een passende oplossing voor alle partijen. De mentor bewaakt het groepsproces en onderhoudt het contact met de ouder(s)/verzorger(s).

B. Individuele aanpak

Wanneer een geval te complex is om klassikaal te bespreken, wordt met de betrokken leerlingen individueel gesproken. Er vindt een gesprek plaats met de gepeste, de pester en andere betrokken leerlingen. Afhankelijk van de ernst van de situatie, wordt bepaald of naast de mentor ook de studieleider deelneemt aan de gesprekken.

Het uitgangspunt in beide aanpakken is in gesprek gaan met elkaar, waarbij zaken worden benoemd en uitgepraat. Iedereen wordt uitgenodigd om de eigen kant van het verhaal te vertellen. Er wordt samen naar oplossingen gezocht en er worden afspraken gemaakt. In het leerlingvolgsysteem van Magister zet de mentor of studieleider een verslag en aan betrokken docenten wordt hiervan melding gemaakt. Na het gesprek controleert de mentor of de afspraken zijn nagekomen. Vervolgens wordt regelmatig navraag gedaan of de situatie is gewijzigd.

4. Aanbieden hulp

Eventueel kan een gepeste leerling of de pester worden ondersteund met een sociale vaardigheidstraining of door hulp van externe organisaties.

5. Sancties

Wanneer de gemaakte afspraken niet worden nagekomen, volgen er sancties voor de pester. Deze worden in overleg met de studieleider vastgesteld en aan de betrokken ouder(s)/verzorger(s) gemeld en ondertekend (dossiervorming).

6. Disciplinaire maatregel

Wanneer ook, ondanks eerdere sancties, geen verbetering optreedt, volgt een disciplinaire maatregel. Deze wordt opgelegd door de schoolleiding.

7. Alternatieve onderwijsplek

Wanneer ondanks eerdere maatregelen, geen verbetering optreedt, zal in gezamenlijk overleg gezocht worden naar een andere passende onderwijsplek voor de leerling.

Aangifte bij de Politie

Het pesten kan strafbaar worden wanneer dit ondanks alle interventies blijft doorgaan en steeds verder gaat. Kijk hiervoor voor meer informatie op: <https://www.politie.nl/informatie/wat-doet-de-politie-tegen-pesting.html>

Links

www.stoppestennu.nl

www.politie.nl/onderwerpen/pesten.html

www.nji.nl/pesten

www.pestweb.nl

www.kindertelefoon.nl

www.meidenvenijn.nl

www.oudersenonderwijs.nl/kennisbank/pesten-en-sociale-veiligheid

Vragen?

Indien u naar aanleiding van dit anti-pestprotocol vragen heeft, kunt u telefonisch contact opnemen met onze zorgcoördinator of schoolleiding: (038) 456 45 60.